

zhenevskie-konvencii-osnova-mezhdunarodnogo-gumanitarnogo-prava. – Дата доступа: 12.10.2024.

6. Асташкин, Д. Холодная осень пятьдесят пятого [Электронный ресурс] / Д. Асташкин, А. Епифанов // Историк. – 2020. – № 69 (сентябрь). – Режим доступа: <https://xn--hlaagokeh.xn--plai/journal/post/6029>. – Дата доступа: 12.10.2024.

Правовое регулюванне краўдфандынгу: агляд заканадаўства замежных краін

*Паўлаграцкая К. П., Ракчэева М. І., студ. IV к. БДУ,
наук. кір. Куніцкая В. М., канд. юр. навук, дац.*

Краўдфандынгавыя платформы зрабілі рэвалюцыю ў сферы фінансавання ў эпоху лічбавых тэхналогій. Аднак, паколькі краўдфандынг працягвае расці ў маштабах і сваёй тэхнічнай складанасці, нарматыўная база з цяжкасцю паспявае за гэтым. І ў Злучаных Штатах, і ў Еўрапейскім Саюзе заканадаўцы ўвялі правілы, якія рэгулююць гэтыя новыя фінансавыя платформы, імкнучыся збалансаваць абарону інвестараў з інавацыямі.

ЗША сталі першай дзяржавай, якая распрацавала і замацавала прававое регулюванне краўдфандынгу, прыняўшы Закон JOBS Act у 2012 годзе [1]. Асноўнай мэтай закона з’яўляецца аблегчэнне працэсу прыцягнення ўласнага капіталу для новых і малых кампаній. Такім чынам, дадзены прававы акт стварыў нарматыўную аснову для прыцягнення капіталу для стартапаў з дапамогай бізнэсу. Закон не раскрывае паняцця «краўдфандынг», але вызначае пэўныя правілы і патрабаванні для эмітэнтаў інвестараў, акцый і платформаў. Сярод такіх патрабаванняў: інфармаванне інвестараў аб рызыках, уключаючы апісанне рызыкаў і іх віды; ліміты інвеставання; правілы магчымага скасавання інвестыцыйных абавязацельстваў з боку інвестара ці эмітэнта, дапушчальныя аб’ёмы інвеставання [2].

У 2015 годзе US SEC (Камісія па каштоўных паперах і біржах ЗША) прыняла правілы регулювання краўдфандынгу. У правілах вызначаны крытэрыі вызвалення ад рэгістрацыйных патрабаванняў, дапушчальных аб’ёмаў інвеставання і г. д. Таксама быў усталяваны і шэраг патрабаванняў да платформаў: напрыклад, аператарам забаронена даваць інвестыцыйныя парады ці рэкамендацыі карыстальнікам [1].

Пры гэтым важна адзначыць, што, нягледзячы на тое, што краўдфандынг у форме ахвяраванняў з’явіўся ў ЗША адным з першых, спецыяльнага заканадаўчага регулювання для дадзенай галіны не існуе. Але разам з гэтым на аперацыі, якія ажыццяўляюцца на такіх платформах, распаўсюджваецца заканадаўства штатаў па барацьбе з махлярствам, якое замацоўвае адказнасць фізічных асоб – арганізатараў збору сродкаў, у прыватнасці, калі краўдфандынгавая кампанія ініцыявана з мэтай увар’яднення бэкераў у зман.

Спажывецкі краўдфандынг існуе ў рамках класіфікацый, асноўнымі тыпамі яго прызнаюцца краўдфандынг у форме перадпродажу і ў форме ўзнагароджання. Галоўным чынам рэгуляванне спажывецкага краўдфандыngu таксама здзяйсняецца федэральным заканадаўствам і актамі штатаў аб абароне правоў спажывцоў і нядобрасумленнай гандлёвай практыцы [3].

Краўдфандынг доўгі час заставаўся сферай, якая не была дастаткова ўрэгулявана ў Еўрапейскім саюзе. Гэта змянілася ў 2020 годзе, калі Еўрапейскі савет ухваліў адзіны агульнаеўрапейскі рэгламент краўдфандыngu (Рэгламент ЕС 2020/1503, Рэгламент ECSP); ён прыйшоў на замену фрагментаваным актам заканадаўства краін-удзельніц. Рэгламент не распаўсюджваецца на асоб, якія выкарыстоўваюць краўдфандынг па асабістых прычынах або на кампаніі коштам больш за 5 мільёнаў еўра [4]. Галоўнай мэтай дадзенага акта з'яўляецца ўніфікацыя правіл для прадстаўнікоў паслуг краўдфандыngu, а таксама кантроль за іх дзейнасцю.

Вызначэнне паслуг краўдфандыngu замацавана ў артыкуле 2 дадзенага акта, пад імі маюцца на ўвазе супастаўленне праз платформу краўдфандыngu інтарэсаў інвестараў і тых, хто шукае фінансаванне, у фінансаванні бізнесу. Рэгламент краўдфандыngu ўсталёўвае шэраг правілаў для прадстаўнікоў краўдфандынгавых паслуг: яны павінны мець афіцыйны дазвол; дзейнічаць сумленна, справядліва і прафесійна ў інтарэсах сваіх кліентаў; не прымаць ніякіх узнагарод за накіраванне замоў інвестараў на пэўную прапанову краўдфандыngu; забяспечваць абарону інвестараў; мець мінімальны ўзровень належнай абачлівасці ўладальнікаў праектаў, якія шукаюць краўдфандынг і эфектыўныя і празрыстыя працэдуры для аператыўнага, справядлівага і паслядоўнага разгляду скаргаў ад кліентаў; выконваць патрабаванні, якія ўзнікаюць пры канфлікце інтарэсаў, такія як забарона інвеставаць у любыя прапановы на іх уласных платформах; прымаць разумныя меры, каб пазбегнуць дадатковых рызык пры перадачы якіх-небудзь функцый на аўтсорсінг; выконваць пэўныя прудэнцыйныя гарантыі; прадастаўляць нацыянальным уладам штогадовы канфідэнцыйны спіс праектаў, якія фінансуюцца праз іх платформы; весці ўлік сваіх паслуг і транзакцый не менш за 5 гадоў [4].

Дазвол на дзейнасць выдае нацыянальны кампетэнтны орган краіны – удзельніцы ЕС, на тэрыторыі якой была створана краўдфандынгавая платформа. Факт прывязкі да нацыянальных органаў не перашкаджае ўладальніку краўдфандынгавага сервісу прадастаўляць свае паслугі ў іншых краінах ЕС. Нацыянальны орган павінен інфармаваць Еўрапейскую арганізацыю па каштоўных паперах і рынках (ESMA) для ўнясення дадзеных у рэестр пастаўшчыкоў краўдфандынгавых паслуг [5]. Менавіта ESMA надзяляецца паўнамоцтвамі па ажыццяўленні наглядных функцый, накладанні штрафаў і забеспячэнні іх аплаты, увядзенні адміністрацыйных санкцый і іншых мер кантролю.

У дапаўненне Рэгламенту ЕС 2020/1503 у 2022 годзе былі прыняты дадатковыя акты для рэгламентавання нарматывных тэхнічных стандартаў у галіне краўдфандынгу [6].

Паколькі краўдфандынг працягвае расці, абодвум рэгіёнам трэба ўдасканаліць сваё заканадаўства, каб знайсці баланс паміж інавацыямі і абаронай інвестараў, гарантуючы, што гэты магутны механізм фінансавання застаецца бяспечным і карысным. Варта спрасціць працэс рэгістрацыі і ліцэнзавання платформаў, укараніць эфектыўныя механізмы вырашэння спрэчак, у тым ліку праз стварэнне спецыяльных органаў. Таксама, улічваючы інфляцыю, неабходна своечасова павышаць памер дапушчальных аб'ёмаў інвеставання. Адрозненні ў заканадаўстве розных штатаў ЗША могуць утварыць бар'еры для ўзаемадзеяння паміж інвестарамі і праектамі, таму гарманізацыя заканадаўства дапаможа вырашэнню дадзенай праблемы. У рамках ЕС актульна спрыяць уніфікацыі дзеянняў нацыянальных кампетэнтных органаў, а ў будучыні разгледзець магчымасць стварэння адзінага еўрапейскага рынка краўдфандынгавых паслуг.

Літаратура

1. Габов, А. В. Краудфандинг: законодательное оформление web-модели финансирования в контексте правовой доктрины и зарубежного опыта [Электронный ресурс] / А. В. Габов // Вестник Пермского университета. Юридические науки. – 2020. – № 47. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/kraudfanding-zakonodatelnoe-iformlenie-web-modeli-finansirovaniya-v-kontekste-pravovogo-doktriny-i-zarubezhnoho-opyta>. – Дата доступа: 05.11.2024.
2. Бицоева, Л. Ф. Понятие и источники правового регулирования краудфандинга [Электронный ресурс] / Л. Ф. Бицоева // Право и государство: теория и практика. – 2020. – № 4 (184). – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/ponyatie-i-istochniki-pravovogo-regulirovaniya-kraudfandinga>. – Дата доступа: 05.11.2024.
3. Шапошников, Г. Г. Правовое регулирование краудфандинга в США [Электронный ресурс] / Г. Г. Шапошников // Вестник Университета имени О. Е. Кутафина. – 2022. – № 8 (96). – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/pravovoe-regulirovanie-kraudfandinga-v-ssha>. – Дата доступа: 05.11.2024.
4. Regulation (EU) 2020/1503 of The European Parliament and of The Council of 7 October 2020 on European crowdfunding service providers for business [Electronic resource] // Official Journal of the European Union. – Mode of access: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R1503>. – Date of access: 29.10.2024.
5. Шапошников, Г. Г. Правовое регулирование краудфандинга в Европейском Союзе / Г. Г. Шапошников // Актуальные проблемы российского права. – 2021. – Т. 16. – № 10. – С. 12–19.
6. European crowdfunding service providers for business: EUR-Lex Access to European Union law [Electronic resource]. – Mode of access: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/LSU/?uri=CELEX:32020R1503>. – Date of access: 05.11.2024.